Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/3927

2026 9 1

TARYBOS REKOMENDACIJA

2026 m. liepos 10 d.

dėl Latvijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2026/3927)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) Reglamente (ES) 2024/1263 nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti užtikrinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir įtraukų ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą;

([1]) 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

(2) 2025 m. lapkričio 25 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Latvijos 2026 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2026 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Latvija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos, rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl žmogiškojo kapitalo Europos Sąjungoje ir pasiūlymą dėl 2026 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([2]) priėmė 2026 m. balandžio 21 d., o bendrą užimtumo ataskaitą ir rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo – 2026 m. kovo 9 d.;

(3) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti Sąjungos konkurencingumą pasaulyje. Kaip esminiai tvaraus ekonomikos augimo ramsčiai, joje nustatytos trys būtinos transformacijos: inovacijos; priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencingumo užtikrinimas; saugumas. Nuo tada, kai buvo paskelbtas konkurencingumo kelrodis, juo remtasi vykdant Europos semestro darbą, užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su ES strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(4) 2026 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) ([3]) galutinį etapą. Įgyvendinant Europos semestro politikos prioritetus itin svarbūs buvo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo (EGAD) planai kartu su sanglaudos politikos finansavimu, nes buvo reikalaujama, kad šiais planais būtų veiksmingai sprendžiami visi per pastaruosius ciklus atitinkamose konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatyti uždaviniai arba didelė jų dalis, o pagal Europos sanglaudos politiką finansuojamomis programomis – atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas. Artėjant EGADP įgyvendinimo laikotarpio pabaigai, tebėra labai svarbu tęsti pagal EGADP remiamas ir įgyvendinamas reformas ir investicijas, visų pirma tas, kurios padeda spręsti konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius, ir jomis remtis;

(5) 2026 m. birželio 3 d. Komisija paskelbė 2026 m. Latvijai skirtą šalies ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Latvijos padaryta įgyvendinant 2025 m. jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina EGAD planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Latvijai kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Latvijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(6) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu ir rekomendacija, priėmė Rekomendaciją, kuria pritariama Latvijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui ([4]). Planas apima 2025–2028 m. laikotarpį, o jame pateiktas fiskalinis koregavimas paskirstytas per ketverius metus. Taryba rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 5,9 % 2025 m., 3,6 % 2026 m., 3,4 % 2027 m. ir 3,3 % 2028 m.; tai atitinka didžiausią bendrą augimo tempą, apskaičiuotą atsižvelgiant į 2023 bazinius metus, t. y. 15,5 % 2025 m., 19,7 % 2026 m., 23,8 % 2027 m. ir 27,9 % 2028 m.;

([2]) OL C, C/2026/2434, 2026 4 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([3]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacija, kuria pritariama Latvijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui, (OL C, C/2025/652, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/652/oj).

(7) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija paragino valstybes nares prašyti koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas ([5]); 2025 m. kovo 6 d. šį pasiūlymą palankiai įvertino Europos Vadovų Taryba. Gavusi Latvijos prašymą, 2025 m. liepos 8 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria Latvijai leidžiama nukrypti nuo rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ([6]). Nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymo laikotarpiu (2025–2028 m.) Latvijai leidžiama peržiūrėti valdžios sektoriaus išlaidų prioritetus arba padidinti valdžios sektoriaus pajamas, kad nuolatiniu pagrindu nustatytos didesnės gynybos išlaidos nekeltų pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu;

(8) 2026 m. balandžio 30 d. Latvija pateikė 2026 m. metinę pažangos ataskaitą ([7]) dėl rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo laikymosi ir dėl reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, įgyvendinimo. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus Latvijos teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2025 m. realiojo BVP augimas buvo 2,1 %, o infliacija pagal SVKI – 3,8 %. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP augs 1,4 % 2026 m. ir 1,6 % 2027 m., o infliacija pagal SVKI bus 3,6 % 2026 m. ir 2,2 % 2027 m.;

(10) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis ([8]), Latvijos valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 1,8 % BVP 2024 m. iki 2,5 % BVP 2025 m. Deficito padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi neigiamą gyventojų pajamų mokesčio reformos fiskalinį poveikį ir sumažėjusias nuosavybės pajamas, kurias paveikė mažesni valstybės valdomų įmonių dividendų mokėjimai ir mažesnės palūkanų pajamos. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad 2026 m. deficitas sudarys 3,3 % BVP, o 2027 m. – 4,3 % BVP. Padidėjimas 2026 m. daugiausia atspindi didesnes investicijas (įskaitant investicijas į gynybą), didėjančias palūkanų išlaidas ir nuolatinį socialinių pervedimų augimą, daugiausia dėl ekonomikos augimą pranokstančio pensijų ir išmokų indeksavimo ir didėjančio pensijų gavėjų skaičiaus. Tolesnis deficito padidėjimas 2027 m. daugiausia atspindi tolesnį gyventojų pajamų mokesčio reformos poveikį ir mažėjančias nuosavybės pajamas, taip pat staigų gynybos išlaidų padidėjimą ir nuolatinį didelį socialinių pervedimų augimą;

(11) remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinės politikos kryptis ([9]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo skatinamoji ir atitiko 1,1 % BVP. Numatoma, kad 2026 m. ji bus skatinamoji (jos kryptis – 1,5 % BVP), o 2027 m. – iš esmės neutrali;

([5]) Komisijos komunikatas „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“, Briuselis, 2025 3 19, C (2025) 2000 final.

([6]) 2025 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija, kuria Latvijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (OL C, C/2025/3970, 2025 8 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3970/oj).

([7]) 2026 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos adresu https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Eurostato euro rodikliai, 2026 4 22.

([9]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

(12) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis ([10]), Latvijos valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 46,2 % BVP 2024 m. pabaigoje iki 46,9 % BVP 2025 m. pabaigoje. Skolos santykio padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi biudžeto deficitą ir teigiamą atsargų ir srautų koregavimą. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 48,8 %, o iki 2027 m. pabaigos – dar iki 53,8 %. 2026 ir 2027 m. padidėjimas daugiausia susijęs su dideliu pirminiu deficitu ir didėjančiais atsargų ir srautų koregavimais, kuriems poveikį turės būsimas euroobligacijų išpirkimas;

(13) remiantis Eurostato duomenimis ([11]), bendros valdžios sektoriaus gynybos išlaidos Latvijoje 2025 m. sudarė 3,2 % BVP, t. y. 0,7 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 baziniais metais. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. jos sudarys 4,1 % BVP, t. y. 1,7 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 m. ([12]);

(14) Sąjungai ir toliau kyla energijos tiekimo sutrikimų ir padidėjusio kainų nepastovumo rizika, kurią dar labiau didina geopolitinė įtampa, daranti poveikį pasaulinėms naftos ir dujų rinkoms. Per 2022–2023 m. energetikos krizę įgyta patirtis parodė, kad plataus masto ir netikslinės priemonės lemia didelius fiskalinius kaštus ir yra socialiai ir ekonomiškai neefektyvios. Nuo karo Artimuosiuose Rytuose pradžios 2026 m. vasario mėn. Latvija ėmėsi fiskalinės politikos priemonių, kad sušvelnintų didelių energijos kainų poveikį namų ūkiams ir įmonėms ([13]). Jos apima netikslinį akcizo dyzelinui sumažinimą ir tikslinį akcizo žemės ūkyje naudojamam dyzelinui sumažinimą; abi priemonės taikomos nuo 2026 m. balandžio 1 d. iki birželio 30 d. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad šių priemonių fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarys mažiau nei 0,1 % BVP. Remiantis Komisijos įverčiais, jei šios priemonės liktų galioti iki 2026 m. pabaigos, jų fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarytų 0,1 % BVP;

(15) remiantis Komisijos skaičiavimais, grynosios išlaidos Latvijoje 2025 m. išaugo 5,0 %, o 2024 ir 2025 m. iš viso – 10,2 %. 2025 m. grynųjų išlaidų augimas nesiekia rekomenduojamo didžiausio augimo tempo. Vertinant 2024 ir 2025 m. kartu, bendras grynųjų išlaidų augimo tempas taip pat nesiekia rekomenduojamo didžiausio augimo tempo;

(16) remiantis Komisijos skaičiavimais numatoma, kad grynosios išlaidos Latvijoje 2026 m. išaugs 6,7 %, o 2024, 2025 ir 2026 m. iš viso – 17,5 %. Numatomas 2026 m. grynųjų išlaidų augimas viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas metinis nuokrypis sudaro 1,2 % BVP. Vertinant 2024, 2025 ir 2026 m. kartu, numatomas bendras grynųjų išlaidų augimo tempas nesiekia rekomenduojamo didžiausio augimo tempo ([14]);

([10]) Eurostato euro rodikliai, 2026 4 22.
([11]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG).
([12]) NATO gynybos išlaidų apibrėžtis skiriasi nuo valstybės funkcijų klasifikatoriaus (COFOG) gynybos išlaidų apibrėžties. Be to, galėtų būti skirtumų dėl išlaidų, ypač karinės įrangos išlaidų, įrašymo į sąskaitas laiko, nes NATO ataskaitose nesilaikoma nacionalinių sąskaitų taisyklių, reglamentuojančių įrašymo į sąskaitas laiką.
([13]) Tai atspindi padėtį iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino (2026 m. gegužės 4 d.).
([14]) Kadangi Latvija naudojasi lankstumu pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, vertinant atitiktį daugiausia dėmesio skiriama pastarajam palyginimui.

(17) 2026 m. birželio 3 d. Komisija priėmė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį ([15]). Tame pranešime įvertinta Latvijos padėtis pagal deficito kriterijų, nes šalies planuojamas valdžios sektoriaus deficitas 2026 m. viršys nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad, atitinkamai atsižvelgiant į visus svarbius veiksnius, Latvija deficito kriterijaus laikosi. Atsižvelgdama į tai ir apsvarsčiusi pagal SESV 126 straipsnio 4 dalį parengtą Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę, Komisija nepasiūlė pradėti perviršinio deficito procedūros;

(18) viešųjų finansų srityje patiriamas spaudimas patenkinti struktūrinių išlaidų poreikius. Dabartiniame metiniame biudžete ir vidutinės trukmės biudžeto sistemoje prisiimta įsipareigojimų skolintomis lėšomis didinti gynybos išlaidas, tačiau nenumatyta pakankamo finansavimo sveikatos priežiūrai ir socialinei apsaugai. Mažos viešosios išlaidos sveikatos priežiūrai toliau daro neigiamą poveikį galimybei naudotis tokios priežiūros paslaugomis, be to, prognozuojama, kad vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais pensijų adekvatumas ir toliau išliks labai žemas. Kad būtų galima užtikrinti tinkamą svarbiausių prioritetų finansavimą nepažeidžiant fiskalinio tvarumo, būtina vadovautis visapusišku požiūriu, kuris apimtų tokias priemones kaip papildomų mokestinių pajamų gavimas, šešėlinės ekonomikos mažinimas ir išlaidų efektyvumo didinimas;

(19) be to, Latvija, kaip valstybė narė prie ES rytinės išorinės sienos, patiria spaudimą didinti išlaidas, susijusias su gynyba ir atsparumu hibridinėms grėsmėms, pavyzdžiui, IT trikdžiams ypatingos svarbos infrastruktūros objektuose ir dronų įsibrovimams, ir susiduria su specifiniais iššūkiais, kurie daro poveikį ekonominio ir socialinio vystymosi dinamikai. Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikis ne tik aštrina kai kurias jau esamas struktūrines problemas, bet ir didina spaudimą saugumo srityje, trikdo tarpvalstybinę ekonominę veiklą ir mažina investicijų patrauklumą. Nors Latvija jau gerokai padidino gynybos išlaidas, dėl grėsmių saugumui būtina skirti daugiau investicijų civilinės saugos ir parengties, taip pat karinio mobilumo srityse. Tokios investicijos galėtų teikti dvigubos naudos: būtų mažinamos grėsmės saugumui ir sukuriama galimybių regionų ekonomikai;

(20) 2024 m. Latvijos mokestinės pajamos sudarė 34,9 % BVP ir toliau buvo mažesnės už ES vidurkį (39,4 %). Latvija tebėra stipriai priklausoma nuo vartojimo ir darbo jėgos mokesčių – tai yra pagrindiniai šios šalies pajamų šaltiniai. Kapitalo mokesčiai (įskaitant įmonių pelno mokestį) ir nuosavybės mokesčiai sudaro mažesnę mokesčių derinio dalį nei kitose ES valstybėse narėse. 2025 ir 2026 m. Latvija šiek tiek padidino kapitalo mokesčius ir įvairius vartojimo mokesčius, turinčius mažesnį neigiamą poveikį ekonomikos augimui ir tenkinančius politikos tikslus (įskaitant akcizus degalams, tabakui, alkoholiui ir gaiviesiems gėrimams; įmonių automobilių mokestį bei lošimų ir loterijų mokestį). Nepaisant to, iš šių mokesčių gautas papildomas pajamas labai nustelbė 2025 m. įvykdytos darbo jėgos mokesčių reformos poveikis – pajamos sumažėjo;

(21) remiantis 2024 m. tyrimo duomenimis, šešėlinė ekonomika toliau sudaro net 21,4 % BVP, o šį rodiklį daugiausia lemia tai, kad nedeklaruojama didelė dalis atlyginimų („atlyginimai vokelyje“). Nors Latvija įgyvendina priemones, kad būtų geriau nustatomas mokesčių nemokėjimas ar slėpimas, pavyzdžiui, privalomą e. sąskaitų faktūrų išrašymą vykdant sandorius ir mokesčių mokėtojų reitingavimo sistemą, reikia dėti daugiau pastangų siekiant patobulinti skaitmenines priemones, skatinti savanorišką mokestinių prievolių vykdymą ir stiprinti vykdymo užtikrinimo mechanizmus;

(22) kitaip nei ankstesniais metais, rengiant 2026 m. biudžetą didžioji dalis santaupų, nustatytų atlikus išlaidų peržiūrą, buvo skirta svarbiausiems valdžios sektoriaus prioritetams finansuoti. Nors 2026 m. procesas parodė, kad įvyko palankiai vertintinas požiūrio pokytis, Latvijai būtų pravartu šią praktiką labiau institucionalizuoti rengiant būsimus biudžetus, taip pat didinti išlaidų peržiūros aprėptį ir užmojį. Imantis papildomų veiksmų įgyvendinti rezultatais grindžiamą biudžeto sudarymą, gali būti lengviau didinti viešųjų išlaidų kokybę ir efektyvumą;

([15]) Komisijos pranešimas, parengtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalį, 2026 6 3, COM(2026) 302 *final*.

(23) kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą Sąjungos finansavimo priemonių įgyvendinimą, be kita ko, Europos semestro kontekste, itin svarbus tebėra sistemingas, prasmingas ir savalaikis vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(24) sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF), Europos socialinio fondo + (ESF+) ir Sanglaudos fondo, įgyvendinimas Latvijoje tiek pagal projektų atranką, tiek pagal mokėjimus vyksta sparčiau negu ES vidurkis. Svarbu išlaikyti dabartinį pagreitį, kartu kuo labiau didinant investicijų poveikį vietoje. Latvija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą. Vis dėlto gali reikėti įdėti papildomų įgyvendinimo pastangų kai kuriose srityse, be kita ko, susijusiose su didelio masto infrastruktūra, transportu, taip pat paramos didinimu MVĮ, veikiančioms regionuose už sostinės ribų. Labai svarbu užtikrinti, kad naujos investicijos, kurias Latvija nustatė atlikdama sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, visų pirma investicijos, susijusios su penkiais Laikotarpio vidurio peržiūros reglamente ([16]) nustatytais prioritetais, būtų vykdomos greitai ir veiksmingai;

(25) Latvija patiria problemų, susijusių su galimybe gauti finansavimą, moksliniais tyrimais ir inovacijomis, energijos vartojimo efektyvumu, darniuoju transportu, išteklių valdymu, darbuotojų ir įgūdžių trūkumu, socialine apsauga, sveikatos priežiūros ir būsto prieinamumu;

(26) nors nuo 2024 m., sušvelninus pinigų politiką, skolinimo veikla vykdoma aktyviau, bankų skolinimo įmonėms srityje neįvyko jokių reikšmingų struktūrinių pokyčių. Dėl vyriausybės iniciatyvų, visų pirma – supaprastinus hipotekos refinansavimo sąlygas, skolinimo namų ūkiams sąlygos pagerėjo, tačiau įmonių skolinimosi sąlygos iš esmės nepakito. Latvija (visų pirma per valstybinę plėtros finansų įstaigą „ALTUM“) yra įgyvendinusi kelias viešosios paramos schemas, įskaitant valstybės garantijos sistemą, didelių investicijų programą, paramą investicijoms žaliosios pertvarkos srityje (pavyzdžiui, centralizuotam šilumos tiekimui ir biometano gamybai), taip pat iniciatyvų inovacijų, ekonominio atsparumo ir karinių ar dvejopo naudojimo produktų srityse. Reikia dėti daugiau pastangų siekiant remti įmonių investicijas skaitmeninės pertvarkos srityje, be kita ko, didinant bazinį skaitmeninį intensyvumą. Nepaisant tvirto bankų finansinio patikimumo, toliau taikomi griežti garantinės įmokos reikalavimai ir aukštos palūkanų normos, ypač už Rygos miesto ribų. Latvijos kapitalo rinka vis dar nepakankamai išvystyta. Kaip matyti iš mažos akcijų rinkos kapitalizacijos ir ribotos priklausomybės nuo finansavimo tikslams skirtų biržinių akcijų ir obligacijų, toliau susiduriama su sunkumais siekiant plėsti finansavimo galimybes neapsiribojant įprastais šaltiniais. Rizikos kapitalo investicijos nesiekia ES vidurkio, joms trukdo silpnas privatusis finansavimas, o Latvijos pensijų fondams būdingos ribotos vidaus investicijos ir maža grąža. Skatinant skolininkų judumą ir konkurenciją skolinimo įmonėms rinkoje, nuolat dedant pastangas stiprinti viešojo skolinimo ir garantijų sistemas, taip pat aktyvavus kapitalo rinkas būtų galima sukurti daugiau galimybių gauti finansavimą;

(27) nedidelės Latvijos išlaidos MTP plėtrai, ypač privačiajame sektoriuje, toliau riboja inovacijas – tai matyti iš patento paraiškų skaičiaus vienam mlrd. BVP (jis nesiekia net pusės ES vidurkio). Įmonių ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimas tebėra menkas, todėl lėčiau perduodamos žinios. Įmonės praneša, kad bendradarbiaujant su mokslo tiriamosiomis įstaigomis taikomos ilgos ir sudėtingos procedūros, o tyrėjams nesuteikiama pakankamai paskatų dalyvauti įgyvendinant taikomuosius projektus. Dėl šių sunkumų našumas auga silpnai, ypač teritorijose už sostinės regiono ribų, o šią problemą dar labiau gilina žemas imlumas kapitalui ir ribotas perskirstymas sektoriuose. Startuolių veikla taip pat ne tokia aktyvi kaip Estijoje ir Lietuvoje – tokių įmonių per metus šalyje užregistruojama mažiau. Nepaisant palankios reglamentavimo aplinkos, dėl suskaidytos ir nedidelės finansinės paramos startuolių ir veiklą plečiančių įmonių ekosistemos vis dar nėra pakankamai išvystytos. Siekiant spręsti šiuos klausimus, strategiškai suplanuota finansinė parama, pavyzdžiui, parama, kuriai būtinas privatus bendras finansavimas ar reikia įdarbinti tyrėjus, ir pažanga vykdant aukštojo mokslo reformą, kuria būtų siekiama skatinti pramonės bendradarbiavimą, galėtų padėti stiprinti gebėjimus ir skatinti kurti inovacijas, taip plečiant dalyvavimą MTI veikloje ir didinant našumo lygį. Taikant ilgalaikes politikos priemones, kuriomis būtų padedama Latvijoje veiklą plečiantiems startuoliams ir teikiamos paskatos įmonėms investuoti į MTP, įskaitant paramą privačiajam sektoriui kurti darbo vietas MTP srityje, ilgainiui taip pat sustiprėtų ilgalaikis bendro gamybos veiksnių našumo augimas;

([16]) 2025 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/1914, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą.

(28) 2025 m. 73 % visos savo elektros energijos Latvija pasigamino iš atsinaujinančiųjų išteklių – tai vienas geriausių rodiklių ES, o didžiąją dalį šios pagamintos elektros energijos sudarė hidroenergija. Nors per pastaruosius metus išaugo įrengtieji saulės energijos pajėgumai, vėjo energijos pajėgumai padidėjo labai nežymiai. Kadangi galimybės toliau plėsti hidroenergiją yra ribotos, labai svarbu didinti vėjo ir saulės energijos naudojimą, kad būtų sumažintas iškastinio kuro kainų nepastovumo ir priklausomybės nuo jo poveikis. Nors įgyvendinant naujausias teisėkūros ir reglamentavimo iniciatyvas pavyko kiek sumažinti tinklo perkrovą, tinklo eilių valdymą būtų galima pagerinti, pavyzdžiui, pereinant nuo eiliškumo principo prie principo, kuriuo vadovaujantis pirmenybė būtų teikiama naujiems, finansiškai perspektyviems projektams. Be to, reikia imtis veiksmų siekiant sutrumpinti terminus, per kuriuos išduodami leidimai atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams. Galiausiai, be jau dedamų pastangų, būtų galima greičiau steigti paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas;

(29) Latvijoje elektros energijos vartotojai ir toliau susiduria su nepastoviais kainų šuoliais, ypač laikotarpiais, kai pagaminama nedaug atsinaujinančiųjų išteklių energijos, – tuo metu sistema labiau priklausoma nuo brangios iškastinio kuro gamybos ir importo, vadinasi, tebėra svarbu remti su neiškastiniais ištekliais susijusius lankstumo sprendimus, pavyzdžiui, energijos kaupimą ir reagavimą į paklausą. 2025 m. buvo užsakytos dvi ES lėšomis remiamos baterinės energijos kaupimo sistemos, jos pradėjo teikti pagrindines lankstumo paslaugas. Neseniai atnaujintais teisės aktais supaprastintas leidimų išdavimas kolokacinio energijos kaupimo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams vykdyti. Būtų galima nuveikti daugiau, kad vartotojai ir operatoriai galėtų suteikti lankstumo Latvijos elektros energijos sistemai, pavyzdžiui, skatinant nepriklausomus nedidelio masto apkrovos telkėjus, perėjimą prie dinamiškos elektros energijos kainos sutarčių ir su stambesniais dalyviais vykdant bandomuosius lankstumo projektus;

(30) nors galutinės energijos suvartojimas, priskirtinas pastatų sektoriui, pastaraisiais metais mažėja, šis sektorius tebėra vienas iš pagrindinių energijos vartotojų šalyje ir reikia imtis tolesnių veiksmų, kad būtų galima pasiekti 2030 m. renovacijos ir energijos vartojimo efektyvumo tikslus. 2025 m. buvo įgyvendintos reglamentavimo ir teisėkūros iniciatyvos, kuriomis siekiama paspartinti renovacijos tempą, įskaitant balsavimo ir sprendimų priėmimo taisyklių daugiabučiuose pastatuose peržiūrą. Tai ypač svarbu atsižvelgiant į tai, kad yra daug daugiabučių pastatų, pastatytų iki 1990 m. Parama energijos vartojimo efektyvumo programoms vis dar priklauso nuo viešojo finansavimo, visų pirma – ES finansavimo. Latvijai galėtų būti naudinga pritraukti papildomo privačiojo finansavimo, pavyzdžiui, pasiūlant daugiau finansinių priemonių ir rizikos mažinimo galimybių, kartu skiriant dotacijomis grindžiamą paramą labiau pažeidžiamiems namų ūkiams. Reikia dėti ypač daug pastangų siekiant skatinti elektrifikaciją ir efektyvaus energijos vartojimo bei mažo anglies dioksido kiekio technologijų diegimą šildymo ir vėsinimo tikslais, nes čia suvartojimas sudaro didžiąją galutinės energijos suvartojimo gyvenamuosiuose pastatuose dalį;

(31) nors Latvija ėmėsi veiksmų siekdama mažinti savo transporto sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, šis sektorius šalyje ir toliau yra vienas didžiausių šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) šaltinių. 92 % kelių transporto sektoriaus įmonių priklauso nuo iškastinio kuro ir sukuria 83 % transporto sektoriuje išmetamo teršalų kiekio. 2025 m. pabaigoje priimtame ir nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigaliojusiame Energijos naudojimo transporto sektoriuje įstatyme nustatyta sistema, skirta pasiekti AIED III tikslams transporto sektoriuje. Privačių elektrinių transporto priemonių naudojimas šiek tiek padidėjo nuo 0,8 % 2024 m. iki 1,05 % 2025 m., o lengvųjų transporto priemonių įkrovimo infrastruktūros objektų skaičius 2025 m. padvigubėjo, nors šis padidėjimas fiksuotas pradedant nuo žemo bazinio lygio ir, kiek tai susiję su sunkiųjų transporto priemonių įkrovimu, tebėra ribotas. Todėl Latvijai galėtų būti naudinga toliau skatinti naudoti visai netaršias ir mažataršes transporto priemones, be kita ko, šalies komerciniame parke, ir plėsti įkrovimo infrastruktūros objektus, visų pirma skirtus sunkiosioms transporto priemonėms įkrauti. Kalbant apie geležinkelių transportą, nors elektrifikuota 90 % keleivinio geležinkelių transporto, krovinių vežimo paslaugos vis dar priklauso nuo dyzelino, o iš viso Latvijoje elektrifikuota tik 14 % geležinkelių transporto (palyginti, ES aprėpties vidurkis siekia 57 %). Tikimasi, kad užbaigus įgyvendinti projektą „Rail Baltica“ Latvija bus strategiškai integruota į ES geležinkelių tinklą, gerokai padidės geležinkelių transporto aprėptis ir kartu bus sudarytos palankesnės sąlygos pereiti nuo kelių transporto prie geležinkelių transporto, taigi, bus galima dar labiau sumažinti transporto sektoriaus išskiriamą ŠESD kiekį;

(32) Latvija susiduria su sunkumais pereidama prie žiedinės ekonomikos, o jos išteklių našumas šiuo metu siekia apie pusę ES vidurkio. Latvija gerokai sumažino gamybos pramonės sektoriaus išmetamą ŠESD kiekį, bet Latvijos gamybos pramonės energijos suvartojimo intensyvumas ir toliau yra vienas didžiausių ES. Nors Latvija patobulino savo atliekų tvarkymo sistemą, šiuo tikslu 2025 m. įvedusi atskiro tekstilės prekių surinkimo tvarką ir 2026 m. pradėjusi įgyvendinti užstato už elektronines cigaretes grąžinimo sistemą, be to, šalyje pasiektas geras konkrečių atliekų srautų (plastiko pakuočių, statybos ir griovimo atliekų) perdirbimo rodiklis, 2024 m. jos žiedinio medžiagų naudojimo rodiklis siekė tik pusę ES vidurkio (6,8 %, palyginti su 12,2 % visoje ES), todėl būtų pravartu jį labiau pagerinti. Maždaug pusė Latvijos komunalinių atliekų vis dar išvežama į sąvartynus. Latvijai nepavyksta pasiekti anglies dioksido absorbavimo tikslo. 2020–2023 m. LULUCF sektoriuje išmetamas ŠESD kiekis padidėjo dėl bendro didesnio medynų kirtimo lygio ir didesnio nykimo brandžiuose miškuose;

(33) atsižvelgdama į itin svarbų žmogiškojo kapitalo vaidmenį didinant Sąjungos konkurencingumą ir strateginį savarankiškumą, 2026 m. Taryba rekomendavo valstybėms narėms imtis veiksmų, siekiant skubiai reaguoti į su žmogiškuoju kapitalu susijusius įgūdžių, švietimo ir mokymo sričių struktūrinius iššūkius, trukdančius konkurencingumui. Latvijai skirtos 2026 m. rekomendacijos gali padėti įgyvendinti Tarybos rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo Sąjungoje;

(34) darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas, be kita ko, gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM), mokymo, mokslinių tyrimų ir skaitmenizacijos sektoriuose, taip pat socialiniame ir sveikatos priežiūros sektoriuose, toliau trukdo konkurencingumui. Tokiuose sektoriuose kaip energijos gamybos ir gamybos pramonės sektoriai vis dar labai trūksta darbuotojų ir šis trūkumas per kelis ateinančius dešimtmečius dar padidės. Gerinant darbo sąlygas būtų lengviau pritraukti kvalifikuotų darbuotojų ir juos išlaikyti, be kita ko, tokiuose sektoriuose kaip mokymo, sveikatos priežiūros ar socialinės globos. Be to, mažas STEM sričių absolventų skaičius ir darbuotojų, galinčių dirbti mokslinių tyrimų srityje, trūkumas kenkia Latvijos inovaciniam pajėgumui ir konkurencingumui. Latvijoje žemas skaitmeninių įgūdžių, visų pirma – pagrindinių skaitmeninių įgūdžių – lygis (šalis šioje srityje užima ketvirtą žemiausią vietą ES), o tai turi poveikį ir MVĮ skaitmenizacijai. Nepaisant pastaruoju metu dedamų pastangų, Latvijos suaugusiųjų švietimo sistema tebėra susiskaidžiusi ir nevisapusiškai pritaikyta darbo rinkos poreikiams. Latvijai būtų pravartu gerinti ilgalaikį planavimą saugusiųjų švietimo srityje, šiuo tikslu priimant nacionalinę žmogiškojo kapitalo plėtros strategiją. Aktyvios darbo rinkos politikos priemones bei profesinį rengimą ir mokymą būtų galima geriau susieti su darbo rinkos poreikiais glaudžiai bendradarbiaujant su darbdavių organizacijomis ir profesinėmis sąjungomis;

(35) Latvijoje ir toliau fiksuojamas aukštas nelygybės lygis – pajamų kvintilio dalies santykis padidėjo nuo 6,28 2024 m. iki 6,68 2025 m. ir gerokai viršija ES vidurkį (4,62). Be to, nors asmenų, patiriančių skurdo ir socialinės atskirties riziką, rodiklis 2024 m. sumažėjo iki 24,3 %, jis vis tiek viršija ES vidurkį (21 %). Ypač didelis pažeidžiamų asmenų grupių, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus asmenų, asmenų su negalia ir namų ūkių, kuriuos sudaro tik vienas iš tėvų ir jo vaikai, skurdo rizikos lygis. Tai rodo, kad socialinė apsauga yra palyginti nedidelės aprėpties ir nepakankama, visų pirma, kiek tai susiję su neįmokinėmis išmokomis. Socialinių pervedimų (ne pensijų) poveikis, kuris ir taip buvo vienas mažiausių ES, mažėja antrus metus iš eilės. Asmenims su negalia skiriamų specialiųjų priežiūros išmokų aprėptis yra nedidelė, o dabartinės išmokos atsižvelgiant į infliaciją nebuvo padidintos. Nepaisant kai kurių neseniai priimtų priemonių, senatvės pensijų adekvatumas ir toliau yra vienas žemiausių visoje ES, be to, prognozuojama, kad nesiėmus politinio atsako priemonių bendras pajamų pakeitimo pensijomis santykis per ateinančius keletą metų dar labiau sumažės. Vis dar nepakankamai išplėtotos socialinės paslaugos ir ilgalaikė priežiūra, ypač priežiūra namuose. Be to, ekonominės ir socialinės plėtros srityje tebėra teritorinių skirtumų. Su Rusija ir Baltarusija besiribojančiuose regionuose, visų pirma Latgalėje, ir kaimo vietovėse itin stipriai juntami gyventojų skaičiaus mažėjimo, žemesnio išsilavinimo, ribotų galimybių gauti sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas padariniai, todėl didėja socialinė atskirtis ir skurdo rizika. Remiantis Komisijos tarnybų atlikta socialinės konvergencijos sistemos antrojo etapo šalių analize, šių uždavinių sprendimas taip pat padėtų remti aukštynkryptę socialinę konvergenciją ([17]);

(36) sveikatos rezultatai Latvijoje beveik negerėja, vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė šalyje – viena mažiausių ES, o išvengiamo mirtingumo rodikliai aukšti. Nepaisant to, kad skirta tam tikro papildomo finansavimo, dėl nedidelių viešųjų išlaidų sveikatos priežiūros srityje daromas poveikis sistemos atsparumui ir toliau kyla kliūčių pasinaudoti galimybe gauti kokybiškų priežiūros paslaugų – tai matyti iš ilgo laukimo laiko ir didelių mokėjimų savo lėšomis, nes valstybės išmokų apimtis – ribota. Nors vyriausybė ėmėsi tam tikrų priemonių didelių mokėjimų savo lėšomis problemai spręsti, be kita ko, išplėsdama kompensuojamųjų vaistų sąrašą ir padidindama kompensacijos lygį, dėl didelių mokėjimų savo lėšomis nedideles pajamas gaunantys namų ūkiai ir toliau patiria neproporcingai didelę finansinę naštą, todėl didėja nelygybė sveikatos rezultatų srityje ir susiduriama su aukštu nepatenkintų visų gyventojų grupių medicinos poreikių lygiu. Be to, medicinos įstaigoms labai trūksta sveikatos priežiūros specialistų, o juos pritraukti ir išlaikyti sunku dėl prastų darbo sąlygų. Sprendžiant didelių darbo srautų problemas, struktūriškai didinant darbo užmokestį viešajame sveikatos priežiūros sektoriuje ir gerinant karjeros rezultatus į šį sektorių būtų galima lengviau pritraukti darbuotojų. Elgsenos rizikos veiksniai, pavyzdžiui, pernelyg didelis alkoholio vartojimas, rūkymas ir mažas fizinis aktyvumas, ir toliau yra svarbiausi prastus sveikatos rezultatus lemiantys veiksniai. Juos būtų galima sušvelninti stiprinant profilaktinės priežiūros politiką, įskaitant atrankinio sveikatos tikrinimo ir visuomenės sveikatos kampanijas;

([17]) SWD(2026)122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF), 2026 m.

(37) Latvijos būstų ūkis tebėra pasenęs ir nepakankamas, visų pirma energijos vartojimo efektyvumo požiūriu, nes daugelį metų jam neskirta pakankamai investicijų, o didelė dalis daugiabučių pastatų pastatyti prieš 1990 m. Dėl to namų ūkiai patiria finansinį spaudimą, ypač didėjant energijos kainoms. Dėl didelių regioninių bei socialinių ir ekonominių netolygumų būsto plėtra ir renovacija yra ribota, ypač už Rygos miesto ribų. Be to, tebėra nepakankamai išvystyta nuomos rinka ir socialinio būsto rinka. Galimybė įsigyti socialinį būstą daugiausia suteikiama remiantis pajamų lygiu ir nėra tinkamai pritaikyta prie asmenų su negalia poreikių. Požiūris „svarbiausia – būstas“ neišplėtotas ir taikomas tik sostinės Rygos regione. Apskritai benamystė tebėra viena iš nuolatinių socialinių problemų, ji nėra pakankamai sprendžiama nacionalinės politikos priemonėmis. Kokybiško ir įperkamo būsto stygius kenkia darbo jėgos judumui ir mažina socialinę gerovę. Latvija (visų pirma per valstybinę plėtros finansų įstaigą „ALTUM“) yra įgyvendinusi kelias programas, kuriomis siekiama padėti statyti įperkamo būsto objektus regionuose, bet reikia dėti daugiau pastangų siekiant išplėsti socialinio būsto ūkį ir gerinti būsto objektų kokybę ir pakankamumą, be kita ko, vykdant renovaciją ir didinant energijos vartojimo efektyvumą, visų pirma už sostinės regiono ribų;

(38) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2026 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo EGAD planus, imtis veiksmų 2026 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Latvijai skirta 1 rekomendacija padeda įgyvendinti pirmą, antrą ir trečią euro zonai skirtas rekomendacijas, 2 rekomendacija padeda įgyvendinti ketvirtą euro zonai skirtą rekomendaciją, 3 rekomendacija padeda įgyvendinti septintą, devintą ir dešimtą euro zonai skirtas rekomendacijas, 4 rekomendacija padeda įgyvendinti septintą euro zonai skirtą rekomendaciją, o 5 rekomendacija padeda įgyvendinti penktą euro zonai skirtą rekomendaciją,

REKOMENDUOJA Latvijai 2026 ir 2027 m. imtis šių veiksmų:

1. toliau laikytis 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ir kartu pasinaudoti galimybe pagal Tarybos aktyvuotą nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą. Stiprinti gynybos parengtį, kartu užtikrinant skolos tvarumą ir išlaidų efektyvumą, taip pat laipsniškai pritaikyti biudžetą, kad būtų išlaikytos struktūriškai didesnės gynybos išlaidos. Užtikrinti, kad priemonės, kurių imamasi siekiant sušvelninti energijos kainų kilimo poveikį, būtų laikinos, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ar reaguoti į energijai imlių įmonių poreikius ir kad jos išsaugotų paskatas taupyti energiją, o jų fiskaliniai kaštai būtų suderinti su įsipareigojimais pagal ES fiskalinę sistemą. Užtikrinti, kad viešieji finansai atitiktų struktūrinių išlaidų poreikius, be kita ko, gynybos ir atsparumo hibridinėms grėsmėms, sveikatos priežiūros ir socialinės apsaugos srityse, pavyzdžiui, įtraukiant į mokestinę bazę šaltinius, kurie mažiau kenkia augimui, skatinant priemones, kuriomis neoficiali ar nedeklaruojama veikla perkeliama į oficialią ekonomiką ir įtvirtinama praktika nukreipti išlaidas į prioritetines sritis, remiantis viešųjų išlaidų peržiūromis, kartu plečiant jų mastą ir užmojį;

2. užtikrinti pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę įgyvendinamų reformų ir investicijų tęstinumą. Išlaikyti įgyvendinimo pagreitį sanglaudos politikos programose, remiantis, kai tikslinga, išteklių perskirstymu strateginiams prioritetams ir lankstumo galimybėmis, dėl kurių susitarta sanglaudos politikos sistemos laikotarpio vidurio peržiūros kontekste; Įveikti unikalius socioekonominius, saugumo ir civilinio pasirengimo iššūkius, su kuriais susiduriama visų pirma prie ES rytinės išorės sienos esančiuose regionuose, įskaitant poreikį investuoti į dvejopo naudojimo infrastruktūrą;

3. gerinti mažųjų ir vidutinių įmonių galimybes gauti finansavimą, taip pat už sostinės regiono ribų, be kita ko, skatinant konkurenciją finansų sektoriuje ir plėtojant kapitalo rinką. Lengvinti įmonių, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių, skaitmenizaciją. Skatinti privačiąsias investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas, be kita ko, stiprinant įmonių ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimą, mažinant viešojo ir privačiojo sektorių partneryščių administracinę naštą, remiant mokslinių tyrimų komercializaciją ir didinant inovacijų mastą;

4. toliau diegti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, be kita ko, tobulinant leidimų išdavimą, nustatant paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas ir skatinant su neiškastiniais ištekliais susijusius lankstumo sprendimus. Didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti pastatų priklausomybę nuo iškastinio kuro. Spartinti transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, be kita ko, spartinant „Rail Baltica“ užbaigimą. Didinti išteklių naudojimo efektyvumą ir spartinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos pasitelkiant ekologines inovacijas ir tvaraus išteklių valdymo praktiką;

5. spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą, be kita ko, užtikrinant tikslingą suaugusiųjų kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą darbo rinkos poreikiams patenkinti bei geresnes darbo sąlygas. Stiprinti socialinę apsaugą siekiant mažinti skurdą ir nelygybę, be kita ko, didinant senatvės pensijų adekvatumą ir gerinant galimybes naudotis kokybiškomis socialinėmis paslaugomis. Stiprinti sveikatos sistemos adekvatumą ir prieinamumą, kad pagerėtų sveikatos rezultatai, be kita ko, suteikiant adekvačių žmogiškųjų ir finansinių išteklių, plečiant teisės aktais nustatytų išmokų rinkinį, mažinant mokėjimus savo lėšomis ir stiprinant prevencines sveikatos priemones. Didinti įperkamo ir socialinio būsto prieinamumą ir kokybę, visų pirma už sostinės regiono ribų.

Priimta Briuselyje 2026 m. liepos 10 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

S. HARRIS